07/07/2022

Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου η Ιερά Μονή Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου στην Πάτμο και οι Μητροπόλεις της Δωδεκανήσου, αν ψηφιστεί ο νέος νόμος

/ Επικαιρότητα

Σε Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (από Ιδιωτικού Δικαίου) μετατρέπονται, όπως όλα δείχνουν, οι Ιερές Μητροπόλεις στα Δωδεκάνησα και η Πατριαρχική Εξαρχία Πάτμου, εάν ψηφιστεί το νέο νομοσχέδιο στη Βουλή απόψε.

Συγκεκριμένα, το θέμα ρυθμίζεται, ύστερα από 74 χρόνια, με νομοσχέδιο του υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, που κατατέθηκε χθες στη Βουλή. Μάλιστα, εκτός των άλλων, με το άρθρο 344 του νομοσχεδίου, το Νομικό Πρόσωπο «Ελληνική Ορθόδοξη Κοινότητα Ρόδου» (οθωμανική επιβίωση), «που διατηρήθηκε με την υπ' αρ.39143/13.10.1947 απόφαση του Στρατιωτικού Διοικητή Δωδεκανήσου, όπως καταργείται από τη δημοσίευση του παρόντος.

Το νομοσχέδιο προβλέπει μεταξύ άλλων για τις εκκλησιαστικές επαρχίες του Οικ. Πατριαρχείου στα Δωδεκάνησα:

Νομική προσωπικότητα των Ιερών Μητροπόλεων της Δωδεκανήσου και της Πατριαρχικής Εξαρχίας Πάτμου

1. Οι Ιερές Μητροπόλεις της Δωδεκανήσου και η Πατριαρχική Εξαρχία Πάτμου κατά τις νομικές τους σχέσεις είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και εκπροσωπούνται από τον οικείο Μητροπολίτη και τον Πατριαρχικό Έξαρχο Πάτμου ή τους υπ' αυτών διοριζομένους εκπροσώπους.

2. Οι Ιερές Μητροπόλεις της Δωδεκανήσου, οι Ενορίες και οι Ιερές Μονές τους, καθώς και η Πατριαρχική Εξαρχία Πάτμου υπάγονται στις διατάξεις που διέπουν τη Γενική Κυβέρνηση και τον δημόσιο τομέα ως προς την οργάνωση και διοίκησή τους, την εν γένει περιουσιακή και λογιστική διαχείρισή τους, τους λειτουργούς και το προσωπικό τους, μόνον εφόσον αυτές το ορίζουν ρητά. Οι ισχύουσες διατάξεις, γενικές ή ειδικές, που ορίζουν ρητώς την κρατική εποπτεία επί των ανωτέρω νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, τη διοίκηση και διαχείρισή τους, τον δημοσιονομικό και διαχειριστικό έλεγχό τους, καθώς και τη διαδικασία πρόσληψης και την υπηρεσιακή κατάσταση του κάθε είδους προσωπικού τους δεν θίγονται.
Διαχειριστικές πράξεις των ανωτέρω νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, για τις οποίες αυτά επιχορηγούνται ή χρηματοδοτούνται από εθνικούς ή ευρωπαϊκούς πόρους, υπόκεινται στις διατάξεις για τις κρατικές ή δημόσιες συμβάσεις και την εποπτεία και έλεγχο της διαχείρισης κρατικών και ευρωπαϊκών πόρων.

Αριθμός και ονομασία Ιερών Μητροπόλεων της Δωδεκανήσου

Οι Ιερές Μητροπόλεις της Δωδεκανήσου κατά την τάξη που ορίζουν ο Οικουμενικός Πατριάρχης και η περί Αυτόν Αγία και Ιερά Σύνοδος του Οικουμενικού Πατριαρχείου είναι οι ακόλουθες: α) Ιερά Μητρόπολη Ρόδου με έδρα

την πόλη της Ρόδου, β) Ιερά Μητρόπολη Κώου και Νισύρου με έδρα την πόλη της Κω, γ) Ιερά Μητρόπολη Λέρου, Καλύμνου και Αστυπάλαιας με έδρα την Αγία Μαρίνα Λέρου, δ) Ιερά Μητρόπολη Καρπάθου και Κάσου με έδρα το Απέρι Καρπάθου και ε) Ιερά Μητρόπολη Σύμης με έδρα την πόλη της Σύμης.

Πατριαρχική Εξαρχία Πάτμου

1. Η Ιερά Νήσος Πάτμος, οι νήσοι Λειψοί, Αρκιοί, Μαράθι, Αγαθονήσι, Φαρμακονήσι και Λέβεθα καθώς και οι νήσοι και νησίδες, συμπεριλαμβανομένων και των βραχονησίδων, κατοικημένες ή μη, εντός των ορίων του Δήμου Πάτμου, του Δήμου Αγαθονησίου και του Δήμου Λειψών αποτελούν την Πατριαρχική Εξαρχία Πάτμου, της οποίας κανονικός Επίσκοπος είναι ο Αρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης και Οικουμενικός Πατριάρχης.

2. **Ο εκάστοτε Καθηγούμενος της Ιεράς Βασιλικής, Πατριαρχικής, Σταυροπηγιακής και Κοινοβιακής Ανδρώας Μονής του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου και Ευαγγελιστού της Ιεράς Νήσου Πάτμου είναι ο Πατριαρχικός Έξαρχος Πάτμου**. **Ο Οικουμενικός Πατριάρχης ανακοινώνει τον Πατριαρχικό Έξαρχο Πάτμου στον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων, ο οποίος εκδίδει σχετική διαπιστωτική πράξη που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως**.

3. Ο Πατριαρχικός Έξαρχος Πάτμου είναι ο πνευματικός προεστώς και ο νόμιμος εκπρόσωπος και διαχειριστής της Πατριαρχικής Εξαρχίας Πάτμου, με την επιφύλαξη των διαχειριστικών αρμοδιοτήτων του Εξαρχικού Συμβουλίου που καθορίζονται με το προεδρικό διάταγμα της παρ. 4 του άρθρου 337.

4. Η χηρεία της θέσης του Πατριαρχικού Εξάρχου Πάτμου και η τοποθέτηση τοποτηρητή της Ηγουμενίας ανακοινώνονται από το Οικουμενικό Πατριαρχείο στον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων, ο οποίος εκδίδει σχετική διαπιστωτική πράξη που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

5 Τα όρια της Πατριαρχικής Εξαρχίας Πάτμου δεν μεταβάλλονται.

6. Στην Πατριαρχική Εξαρχία Πάτμου μνημονεύεται το όνομα του Οικουμενικού Πατριάρχη.

Όρια των Ιερών Μητροπόλεων της Δωδεκανήσου

1. Η Ιερά Μητρόπολη Ρόδου περιλαμβάνει τις νήσους και τις νησίδες, συμπεριλαμβανομένων και των βραχονησίδων, κατοικημένες ή μη, εντός των ορίων του Δήμου Ρόδου.

2. Η Ιερά Μητρόπολη Κώου και Νισύρου περιλαμβάνει τις νήσους και τις νησίδες, συμπεριλαμβανομένων και των βραχονησίδων, κατοικημένες ή μη, εντός των ορίων του Δήμου Κω και του Δήμου Νισύρου.
3. Η Ιερά Μητρόπολη Λέρου, Καλύμνου και Αστυπάλαιας περιλαμβάνει τις νήσους και τις νησίδες, συμπεριλαμβανομένων και των βραχονησίδων, κατοικημένες ή μη, εντός των ορίων του Δήμου Αστυπάλαιας, του Δήμου Καλύμνου και του Δήμου Λέρου πλην των νήσων Φαρμακονήσι και Λέβιθα.
4. Η Ιερά Μητρόπολη Καρπάθου και Κάσου περιλαμβάνει τις νήσους και τις νησίδες, συμπεριλαμβανομένων και των βραχονησίδων, κατοικημένες ή μη, εντός των ορίων του Δήμου Καρπάθου και του Δήμου Ηρωϊκής Νήσου Κάσου.
5. Η Ιερά Μητρόπολη Σύμης περιλαμβάνει τις νήσους και τις νησίδες, συμπεριλαμβανομένων και των βραχονησίδων, κατοικημένες ή μη, εντός των ορίων του Δήμου Σύμης, του Δήμου Τήλου, του Δήμου Χάλκης και του Δήμου Μεγίστης.
6. Τα όρια των Ιερών Μητροπόλεων της Δωδεκανήσου μπορεί να μεταβάλλονται με νόμο, κατόπιν αιτιολογημένης απόφασης του Οικουμενικού Πατριάρχη και της περί Αυτόν Αγίας και Ιεράς Συνόδου του Οικουμενικού Πατριαρχείου και σύμφωνης γνώμης του οικείου Μητροπολίτη, μη επιτρεπομένης της διαίρεσης υφιστάμενης Ενορίας μεταξύ Ιερών Μητροπόλεων.
7. Δεν επιτρέπεται η μεταβολή των ορίων των Ιερών Μητροπόλεων της Δωδεκανήσου κατά την περίοδο διοίκησής τους από Πατριαρχικό Επίτροπο.

Τι ισχύει λοιπόν αυτή τη στιγμή μέχρι να ψηφιστεί, αν ψηφιστεί ο νέος νόμος:

Άρθρο 21

Ρυθμίσεις για τις Ιερές Μητροπόλεις Δωδεκανήσου και την Πατριαρχική Εξαρχία Πάτμου

1. **Οι Ιερές Μητροπόλεις της Δωδεκανήσου (Ρόδου, Κώου και Νισύρου, Λέρου, Καλύμνου και Αστυπαλαίας, Καρπάθου και Κάσου και Σύμης) και η Πατριαρχική Εξαρχία Πάτμου δύνανται, με απόφαση των επιχώριων Μητροπολιτών και του Πατριαρχικού Έξαρχου αντιστοίχως, η οποία εγκρίνεται από την Αγία και Ιερά Σύνοδο του Οικουμενικού Πατριαρχείου, να συστήνουν Εκκλησιαστικά Ιδρύματα για την προαγωγή μη κερδοσκοπικών φιλανθρωπικών, μορφωτικών, κοινωνικών και πολιτιστικών σκοπών, τα οποία αποτελούν νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και αποκτούν νομική προσωπικότητα από της δημοσιεύσεως της απόφασης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως**. Η Αγία και Ιερά Σύνοδος του Οικουμενικού Πατριαρχείου εγκρίνει και τον Κανονισμό του εκκλησιαστικού

Ιδρύματος ο οποίος περιέχει τους εν γένει κανόνες λειτουργίας και διαχείρισής του, με τους οποίους καθορίζεται οπωσδήποτε η επωνυμία, η έδρα, ο σκοπός του και το εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου που το εκκλησιαστικό ίδρυμα επικουρεί, η διοίκησή του, οι πόροι, οι κανόνες διαχείρισης της περιουσίας του, καθώς και οι όροι διάλυσής του. Σε περίπτωση διάλυσης του Εκκλησιαστικού Ιδρύματος, η περιουσία του περιέρχεται αυτοδικαίως στο εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, τους σκοπούς του οποίου επικουρεί. Εκκλησιαστικό Ίδρυμα που συστήθηκε για τη θεραπεία ορισμένου σκοπού και διαχειρίζεται περιουσία, η οποία διατέθηκε, εν ζωή ή αιτία θανάτου, σε νομικό πρόσωπο των Ιερών Μητροπόλεων της Δωδεκανήσου και της Πατριαρχικής Εξαρχίας Πάτμου, των Ιερών Μονών και των Ιερών Ναών τους, ειδικά για αυτόν το σκοπό, δεν μεταβάλλει το σκοπό του, ει μη μόνον υπό τους όρους του άρθρου 109 του Συντάγματος και της κείμενης νομοθεσίας για τα κοινωφελή ιδρύματα, αναλόγως εφαρμοζομένης στην περίπτωση αυτή στα εκκλησιαστικά ιδρύματα. Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου εφαρμόζονται αναλόγως στα εκκλησιαστικά μουσεία και στα Ιερά Προσκυνήματα των Ιερών Μητροπόλεων της Δωδεκανήσου και της Πατριαρχικής Εξαρχίας Πάτμου.

2. **Η ισχύς της προηγούμενης ρύθμισης για τα προϋφιστάμενα του παρόντος νόμου εκκλησιαστικά Ιδρύματα, ανατρέχει στο χρόνο δημοσίευσης κάθε Κανονισμού στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, από τον οποίο χρόνο θεωρείται ότι αυτά έχουν αποκτήσει νομική προσωπικότητα**. Κανονισμοί εκκλησιαστικών Ιδρυμάτων, που δεν πληρούν τους παραπάνω όρους οφείλουν να προσαρμοσθούν με αποφάσεις των επιχωρίων Μητροπολιτών των Ιερών Μητροπόλεων της Δωδεκανήσου και του Πατριαρχικού Εξάρχου της Εξαρχίας Πάτμου, μετά από προηγούμενη έγκρισή τους από την Αγία και Ιερά Σύνοδο του Οικουμενικού Πατριαρχείου, κατά τα ανωτέρω, εντός αποκλειστικής προθεσμίας ενός έτους από την έναρξη ισχύος του παρόντος, διαφορετικά συνεχίζουν να λειτουργούν ως αποκεντρωμένη υπηρεσία του εκκλησιαστικού νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου που επικουρούν. **Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου εφαρμόζονται αναλόγως και στα εκκλησιαστικά μουσεία και τα Ιερά Προσκυνήματα των Ιερών Μητροπόλεων Δωδεκανήσου και της Πατριαρχικής Εξαρχίας Πάτμου.**

Άρθρο 22

Διαχείριση και αξιοποίηση περιουσίας των Ιερών Μητροπόλεων Δωδεκανήσου και της Πατριαρχικής Εξαρχίας Πάτμου

1. Ο τρόπος διοίκησης, ελέγχου, διαφύλαξης και καταγραφής, λογιστικής διαχείρισης, ανάθεσης, εκπόνησης και διενέργειας έργων, μελετών, προμηθειών

και υπηρεσιών, εκποίησης και εκμίσθωσης, και γενικά κάθε ζήτημα που αφορά στη διαχείριση και αξιοποίηση της περιουσίας κάθε νομικού προσώπου των Ιερών Μητροπόλεων της Δωδεκανήσου και της Πατριαρχικής Εξαρχίας Πάτμου, των Ιερών Μονών, των Ιερών Ναών τους κ.λπ., καθορίζεται, κατόπιν απόφασης του επιχωρίου Μητροπολίτη των Ιερών Μητροπόλεων Δωδεκανήσου ή του Πατριαρχικού Εξάρχου της Εξαρχίας Πάτμου (προκειμένου για την περιουσία που διοικεί και διαχειρίζεται) με Κανονισμούς τους οποίους εγκρίνει η Αγία και Ιερά Σύνοδος του Οικουμενικού Πατριαρχείου, δημοσιευόμενους στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και στο επίσημο Δελτίο των Επαρχιών του Οικουμενικού Θρόνου της Δωδεκανήσου «Δωδεκάνησος». Κανονισμοί, που αφορούν στη διοίκηση, διαχείριση, έλεγχο, διαφύλαξη, καταγραφή και αξιοποίηση του συνόλου της εκκλησιαστικής περιουσίας καταρτίζονται από τους επιχωρίους Μητροπολίτες και τον Πατριαρχικό Έξαρχο Πάτμου και κατόπιν έγκρισής τους από την Αγία και Ιερά Σύνοδο του Οικουμενικού Πατριαρχείου, δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και στο επίσημο Δελτίο των Επαρχιών του Οικουμενικού Θρόνου της Δωδεκανήσου «Δωδεκάνησος».

2. Τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου των Ιερών Μητροπόλεων της Δωδεκανήσου, της Πατριαρχικής Εξαρχίας Πάτμου, των Ιερών Μονών και των Ιερών Ναών τους δύνανται να συστήνουν ή να μετέχουν σε εταιρείες κάθε νομικής μορφής, μονοπρόσωπες ή μη, με αποκλειστικό σκοπό την υποστήριξη του θρησκευτικού, μορφωτικού, πολιτιστικού και φιλανθρωπικού τους έργου. Στις εταιρείες αυτές δεν επιτρέπεται η με οποιονδήποτε τρόπο συμμετοχή φυσικού ή νομικού προσώπου που επιδιώκει κερδοσκοπικό σκοπό. Η σύσταση ή η συμμετοχή στις εταιρείες αυτές εγκρίνεται προηγουμένως από την Αγία και Ιερά Σύνοδο του Οικουμενικού Πατριαρχείου.

3. Επιτρέπεται προς εκπλήρωση των σκοπών των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου των Ιερών Μητροπόλεων της Δωδεκανήσου και της Πατριαρχικής Εξαρχίας Πάτμου και των υπαγομένων σε αυτά Νομικών Προσώπων Ιδιωτικού Δικαίου, η δωρεάν παραχώρηση εμπραγμάτων δικαιωμάτων ή κατοχής επί εκκλησιαστικών, δημοσίων ή ακινήτων Ν.Π.Δ.Δ. ή Ο.Τ.Α.. Οι μεταβιβάσεις αυτές, όπως και οι άνευ ανταλλάγματος μεταβιβάσεις ακινήτων του Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ. ή Ο.Τ.Α. ή ιδιωτών, επί των οποίων λειτουργεί ή με σκοπό να ανεγερθεί Ιερός Ναός ή Επισκοπείο ή Ιερά Μονή, προς το οικείο εκκλησιαστικό νομικό πρόσωπο ή μεταξύ εκκλησιαστικών νομικών προσώπων του παρόντος νόμου προκειμένου να εξυπηρετηθεί η λειτουργία τους, απαλλάσσονται των τελών μεταγραφής.

4. Στην περίπτωση της οποτεδήποτε σύστασης νέων Ιερών Μητροπόλεων ή Ενοριών, εκκλησιαστικά ακίνητα που υπάγονται πλέον στην εδαφική περιφέρεια

των νέων Ιερών Μητροπόλεων ή Ενοριών, περιέρχονται κατά κυριότητα σε αυτές από τη σύστασή τους, ως οιονεί καθολικούς διαδόχους, χωρίς άλλη πράξη ή συμβόλαιο ή αντάλλαγμα. Ο Μητροπολίτης της νεοπαγούς Ιεράς Μητροπόλεως ή ο κατά το νόμο προϊστάμενος της νεοπαγούς Ενορίας υποχρεούται σε απογραφή των ακινήτων, που περιέρχονται σε αυτή και η έκθεση απογραφής που περιγράφει τα ακίνητα, καθώς και τα λοιπά εμπράγματα δικαιώματα επί των ακινήτων, εγκρίνεται από την Αγία και Ιερά Σύνοδο του Οικουμενικού Πατριαρχείου, περιβάλλεται δε τον συμβολαιογραφικό τύπο και μαζί με την περίληψη, που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 9 του β.δ. 533/1963 (Α’ 147), καταχωρίζεται στα οικεία βιβλία μεταγραφών του αρμοδίου υποθηκοφυλακείου ή Κτηματολογικού Γραφείου και αναλόγως πραγματοποιούνται και οι απαιτούμενες κτηματολογικές εγγραφές. Οι ανωτέρω εκθέσεις απογραφής δεν αποτελούν μεταβιβαστικές εμπραγμάτων δικαιωμάτων πράξεις, συντάσσονται και καταχωρίζονται χωρίς φόρους, εισφορές, αμοιβές, δικαιώματα και τέλη. Τα ανωτέρω ισχύουν στην περίπτωση διάλυσης, συγχώνευσης ή ανασύστασης Ιερών Μονών ή σύστασης μετοχίου από διαλελυμένες ή ερημωθείσες Ιερές Μονές ή προσαρτήσεις Ιερών Ναών σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου των Ιερών Μητροπόλεων της Δωδεκανήσου και της Πατριαρχικής Εξαρχίας Πάτμου ή μετατροπής Ιερού Ναού σε Ιερά Μονή, οπότε συντάσσεται από τον επιχώριο Μητροπολίτη ή τον Πατριαρχικό Έξαρχο Πάτμου έκθεση απογραφής της ακίνητης περιουσίας, η οποία εγκρίνεται από την Αγία και Ιερά Σύνοδο του Οικουμενικού Πατριαρχείου και μεταγράφεται κατά τα ανωτέρω.

5. Όσον αφορά την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, δεν θίγονται οι ρυθμίσεις του Κώδικα Διατάξεων Φορολογίας Κληρονομιών, Δωρεών, Γονικών Παροχών, Προικών και Κερδών από Λαχεία (ν. 2961/2001, Α’ 266) και του Κώδικα Φ.Π.Α. (ν. 1859/2000, Α’ 248), όπως εκάστοτε ισχύουν.

6. Επιτρέπεται η σύσταση δικαιώματος επιφάνειας στα ακίνητα των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου των Ιερών Μητροπόλεων της Δωδεκανήσου, της Πατριαρχικής Εξαρχίας Πάτμου, των Ιερών Ναών και των Ιερών Μονών τους, κατ’ ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 18 έως 26 του ν. 3986/2011 (Α’152).

7. Οι διατάξεις των άρθρων 4 και 23 του α.ν. 1539/ 1938, όπως ισχύει, έχουν ανάλογη εφαρμογή και επί των κτημάτων και εν γένει ακινήτων, που ανήκουν στα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου των Ιερών Μητροπόλεων της Δωδεκανήσου και της Πατριαρχικής Εξαρχίας Πάτμου, των Ιερών Ναών και των Ιερών Μονών τους και στα υπαγόμενα σε αυτά εκκλησιαστικά ιδρύματα, Ιερά Προσκυνήματα και εκκλησιαστικά μουσεία.

Οι πληροφορίες για το νομοσχέδιο πάρθηκαν από την ηλεκτρονική εφημερίδα «Πρώτο Θέμα» στην ηλεκτρονική διεύθυνση www.protothema.gr

Φωτογραφία: Ευγενία Δίτσα